

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Felélő szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Az adóreform.

(— ni —) A hírlapok közlése szerint báró Bánffy Dezső táviratozott a Szegeden levő pártjának az u. n. új pártnak, hogy állást foglal majd a házban s felszólalása a kvóta és bank ügyre is ki fog terjedni. A szegedi új párt tagjai pedig kimondták, hogy Bánffy nézetét magukévá teszik és a kérdést városi közgyűlés elé viszik.

E közlemény megjelenése óta azok, akik valamit várnak a zavartól, akik a régi hatalom fel-támadását áhítják vissza, különböző hírlapokban és országszerte nagy lármát csapnak, vádolják és gyanúsítják nemcsak az általuk megbuktatni óhajtott kormányt, hanem azon függetlenségi és 48-as pártot is, melyet szétrobbantani szeretnének. Fel akarnák használni a kormány által benyújtott s az adóreformra vonatkozó törvényjavaslatokat is s arra számítva, hogy a nagy közönség nem olvassa és nem tanulmányozza ama törvényjavaslatokat, az adóreform ellen több ol-

dalról azt hozzák fel és azt hirdetik, hogy a létminimum és az eddigi adókulesok mérséklése következtében az alsó rétegek vállairól levett teher tulnyomóan a városi elemek vállaira fog nehezedni.

Mily alaptalan a hírlapoknak izgatásra szánt ez a vádja, bizonyítja az adóreform tárgyában benyújtott törvényjavaslatokból kiirt ezen közlemény:

A városi elemeknek négy adóneve van. Első helyen áll a házberadó. A házberadót az új adóreform leszállítja az egész vonalon. Budapestre vonatkozólag a mérséklés hat tized százalék, mindazon városokban, melyek az általános házberadó alá esnek és lélekszámuk 15.000 nél nagyobb, a mérséklés négy százalék, 1000 lélekszámmal kisebb községeknél a mérséklés 7 százalék. Ha továbbá figyelembe vesszük, hogy az általános házberadóra nehezede általános jövedelmi pótdadó kulcsa Budapest az nyers házber-jövedelemre 5.4 százalék, egyéb általános házberadó alá eső városokban 4.5 százalék, akkor egybevetve ezt az adóreform alapján életbelépendő jövedelmi adókulescal, azt látjuk, hogy Budapesten a házak még a száz-ezer koronás jövedelmeknél is kisebb adót fognak fizetni ezentul, mint eddig fizettek.

Ezt a ténnyt a pénzügyminiszter a ház-adó indoklásához csatolt öt darab táblázatban világosan teszi szemléltethetővé.

Térjünk most át a városi adóelem második adónevére, a III. oszt. kereseti adóra, melyet a reformban felvált az általános kereseti adó.

A III. oszt. kereseti adó terhe ma 10 százalék, erre nehezedik az általános jövedelmi pótdadó 3.5 százaléka, összesen tehát tizenhárom és fél százalék.

Az új adóreformban a kereseti adó kulcsa lesz. Az értelmi s szabad foglalkozásoknál négy százalékra, az ipari és kereskedelmi foglalkozásoknál öt százalékra.

Ezekre alapítatik az új jövedelmi adó, amely azonban hatszáz koronáig mindenkinek adómentességet ad; ezen felül ezer korona jövedelemnél az adókules nyolctized százalék, kétezer koronánál egy és egytized százalék, négyezer koronánál egy egész és nyolctized százalék, hatezer koronánál két egész és négytized százalék.

Ha ezt összehasonlítjuk a mai 13.5 százalékkal, akkor ezer koronánál az értelmi foglalkozásoknál az adómérséklés 8.7 százaléka, az ipari és kereskedőknél 7.7 százalék; kétezer koronánál az értelmi foglalkozásoknál a mérséklés 8.4 százalék, ipari és kereskedőknél 7.4 százalék, négyezer koronánál az értelmi foglalkozásoknál a mérséklés 7.7 százalék, az ipari és kereskedőknél 6.7 százalék, hatezer koronánál 7.13 és 6.1 százalék, tízezer koronánál 6.4 százalék és 5.4 százalék.

A városi elem adójának harmadik neve a tőke-kamatadó. Ennél a takarékbetétek játszáka a főszerepet, miután ezeknek adója 9 millió, holott a többi tőkekamatadó 3.1

V. László kiraly.

— Oláh Gábor drámája. —

Az ifjúságnak kiváltságai vannak. Kiváltságok, melyekkel számolni kell, melyeknek egy pályája elején levő fiatal író munkájának megítélésénél latba kell esniök. Oláh Gábor a mai legifjabb írói nemzedék egyik legizmosabb tehetségű tagja. Tehetsége most bontakozik, költészete most éli a rügyfakadás korát. Mint lírikusnak ismert, sőt elismert neve van, mint drámaírónak ez a második próbálkozása a debreceni színpadon.

Egészen fiatal író tehát, de már nem szorul arra, hogy a fiatalág kiváltságait nála is alkalmazzuk. Ezen már túl nőtt. Vállvergetéssel, egy pár dicsérő, biztató szíval darabját elítélni nem lehet. Sokkal biztosabb alapja van már, semhogy a teljesen tárgyilagos, tehát hibáit is kimutató bírálatot megsínylené. Eddig munkálkodásával rászolgált, hogy darabját egészen komolyan vegyük.

A darab eredetileg az akadémia egyik pályázatára készült. Ez sok mindent megmagyaráz. Elsőnek mindjárt a tárgyválasztását.

V. László királynak, a koronás esküszegőnek története nem színpadra való. Nem is hiszem, hogy drámaíró, ha csak — mint a

jelen esetben — rá nincs szorítva éppen ennek a kidolgozására, tárgyul választaná. Sokan megpróbálkoztak vele, de igazán jó darabot írni belőle még eddig senkinek sem sikerült. Arany János tudott egyedül megbirkózni, nagy művészi érzékkel eltalálva a tárgynak egyedül megfelelő műfajt, a balladát.

Nagy volt a magabizása Oláh Gábornak, hogy annyi sikertelen kísérlet után megpróbálkozott vele, jó darabot írni azonban neki sem sikerült. A darab címe: V. László. Főhőse azonban nem ez a minden eslekre vérsé alkalmatlan s római hőnek teljesen használhatatlan bábkirály, hanem Hunyadi László. Az ő tragédiája, vétkezése és bűnhődése a darab dereka. Az ő alakjának színpadra alkalmazása volt a szerző legnagyobb feladata. Ha ez sikerül, a darab is sikerül. Csakhogy ezt a feladatot ereje teljességében és a színpad minden titkának birtokában levő drámaíró sem tudta volna megoldani.

Hunyadi László nemzeti hősnök. Olyan, mint a másik két Hunyadi, Nagy Lajos, vagy Rákóczi. Márványba vésett szoboralakjai ők történelmünknek. Átgyurást, formálást nem tűrnek. A drámaíró vagy olyan-nak tüntesse föl őket, ahogy a köztudatban élnek, vagy pedig ne nyuljon hozzájuk. A történelemben egy vérforraló gasság rémképe fűződik Hunyadi László nevéhez. A

gasságnak fenséges, hótiszta áldozata volt. Eszménykép, fényes, magasztos, de semmiképen nem drámai.

Ha drámaivá akarjuk tenni, le kell rántanunk a mocsokba, emberi szenvedélyek sorába, oly bűn elkövetőjévé kell tennünk, mely igazolja a rettenetes bűnhődést. Akiakja így drámaivá lesz, az bizonyos, de hová lesz Hunyadi László; a hős, az eszménykép? A tiszta fényesség, melybe alakját a köztudat öltöztette, piszkos köddé sűrűsödik körülötte.

Oláh Gábornak, ha drámát akart írni és drámai hőssé akarta tenni Hunyadi Lászlót, más választása nem volt, mint gyarló emberré formálni a hősi eszményképet. Megtette. Drámájának, mint színpadi műnek, használt vele, de érzékenyen megbántotta és kihívta maga ellen a köztudatot, mely fény-nyel övezett hőseit nem látja szívesen földi mocsok közt. Bródy Sándor már tett egy ízben efféle próbát. Nagy Lajost, Bethlen Gábort nagyságuk fényétől megfosztottan háló kabátban állította színpadra, a közönség elé. Mervé visszautasításra talált.

Hunyadi László, az Oláh Gábor darabjának főhőse nagyra vágyó, a koronáért aljasságra kész, erősen érzéki, szoknyák után futkosó, hevülésében meggondolatlan fiatal-ember. Bukása drámailag csakis így érthető.

FASZÉN
Telefon 566. sz.

és Kovács köszén a legolcsóbban
NEUMANN GYULA festék- és szénkereskedőnél szerezhető be.
Debreczen, Hatvan-utca 5. szám alatt.

millió. A jelenlegi adórendszerben a tőkekamatadó kulcs 10 százalék, melyre még három és fél százalék pótdadó nehezedik. Ez együtt véve 13 és fél százalék. Az új adóreformnál ennek helyébe lép a tőkekamatadónak 5 százalékos kulcsa és hatszáz koronán felül a jövedelmi adónak hét tizedből kiinduló és kétszázézer koronán felül 5 százalékon megálló adókulcsa, úgy, hogy itt a tehermérséklés szintén nagyon jelentékeny.

A városi elemek negyedik adófizetői neme az alkalmazottak adója. Az új adóreform ezeknek helyzetét semmiben sem teszi terhesebbé.

Hogy pedig a Debrecen város polgárait nagyfontosságú földadó nem emeltetik: ezt bizonyítja a törvényjavaslatnak ide vonatkozó azon intézkedése, mely szerint a földadó, mely most a tiszta jövedelemnek 25 százaléka, a tiszta jövedelemnek 20 százaléka, tehát 5 százalékkal lecsökkentik.

Ezekből tehát kitűnik, hogy a városi elemekre az új adóreform alapján nemcsak hogy nagyobb teher nem nehezedik, hanem minden foglalkozási ágban igen jelentékeny adómérsékléssel találkozunk. — De egyszersmind ez arra is inti olvasóinkat, hogy az irányzatos hírlapi közleményeket kellő óvatossággal fogadják.

Politikai hírek.

Bizalom Kossuth Fereneknek. Fővárosi tudósítókól: Cegléd város polgársága tegnap délelőtt a városháza dísztermében népgyűlést tartott, melyen többek felszólalása után határozati javaslatot fogadtak el, melylyel a polgárság rendületlen bizalmát fejezi ki Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf miniszterekkel szemben.

— Meg vagyunk győződve arról, — mondja a határozati javaslat, — hogy képviselőnk és vezérünk, Kossuth Ferenc és miniszterársai az adott viszonyok között minden lehetetlőt elkövettek magyar hazánk

politikai és közgazdasági önállósága érdekében. Eppen ezért a jogosulatlan és rosszhiszemű támadásokkal szemben rendületlen bizalmunkat nyilvánítjuk szeretett képviselőnk, Kossuth Ferenc és vezérársai, gróf Apponyi Albert iránt. Erős a hitünk, hogy kedvesebb politikai viszonyok között önzetlen hazaszeretettel és államférfiúi bölcsességükkel a függetlenségi párt programját egészben megvalósítják, hazánk és nemzetünk függetlenségét és önállóságát kivívják.

Papp Elek választói előtt.

Megbiznak a választók képviselőjükben.

— október 29.

(Saját tudósítónktól.) Papp Elek országos képviselő tegnap a nádudvari választó kerület polgárai előtt Kabán beszámolót tartott ecsetelve a politikai helyzetet. A választópolgárok nagy ünnepek közt fogadták képviselőjüket s határozatilag kimondták, hogy teljesen megbiznak benne, ugyszintén további követendő eljárásában.

Erről szóló tudósításunk így hangzik:

A hajdumegyei nádudvari választó kerület országgyűlési képviselője Papp Elek Kabán, folyó hó 27-én fejtette ki a kiegyezési kérdésben elfoglalt álláspontját a választó kerület függetlenségi és 48-as párt 200-as végrehajtóbizottsági nagy gyűlése előtt. Amikor is a gyűlés egyhangulag hozzájárult Dulházy Kálmán kerületi pártjegyző által beterjesztett következő „Határozati javaslat”hoz:

„A hajdumegyei nádudvari választó kerület függetlenségi és 48-as párt 200-as végrehajtóbizottságának 1907 október 27-én Kabán tartott gyűlése, a kerület országgyűlési

pábesítés. Vannak szépséghibái, zordsága olykor tulásba megy, viszont néha szekspiri erővel ömlik.

Színpadismeret, a drámaírás technikája és drámai nyelv dolgában egyszóval ez a darab nagy haladás az első kísérlet után. A második lépcsőfok a magasba vezető uton. De még korántsem igazi művészi alkotás. Forrongó, önálló ösvényt most kereső tehetség műve. Sok magas fegyvelmezés, szigorú önbíralat és izlésfejlesztés azok az eszközök, melyektől várhatjuk ennek a tehetségnek újabb nemesebb zamatú gyümölcsét.

És még valami.

A tárgyválasztás függetlensége. Hadd maradjon az Akadémia a maga ócska, poros, muzeumszagu pályázataival! Fialat író, kinek tehetsége van, ne kösse magát hozzájuk. Itt zug körülünk az élet. Zavaros árja halommal veti föl magából a jobbnál-jobb drámatémákat. Új eszmék, új gondolatok zudulnak át rajtuk görgeteges folyással. Alattunk mozdul a föld. A nép lelke is kezd nehézkes fordulással új ösvényre térni. Itt a tér, itt a pálya! A mai kor drámaírója itt nézzen szét nyitott szemmel és vigye színpadra a jelen vajdúdságának lelken átviharzott képét.

Hogy is mondja Cyrano?

„Ki a szababba! Ott igyunk magából az élet friss, habzó zuhatagából!”

Csűrös Ferenc.

képviselőjének a politikai helyzetet tárgyaló s teljesen kimerítő előadása után — kimondja, hogy:

bizik régi képviselője gyakorlott politikai éles előrelátásában s bizalommal tekint ezuttal is követendő magatartása elé, mely szerint a mai súlyos politikai helyzetben is meg fogja találni azt a helyes utat, melyen felelősségteljes állásában, hazánk politikai és gazdasági felvirágoztatása tekintetében járnia kell; úgy hiszi, hogy az a kölcsönös megbecsülésből származó szép összhang, mely eddig 23 éven át, a kerület polgársága és országgyűlési képviselője között fennállott s fennáll még ma is ezuttal sem fog megzavartatni“.

Egyház és iskola.

A kerület tanár-képviselői. Új választás.

— október 29.

A napokban bontotta fel a tisztántul ev. ref. egyházkerület tanárképviselőire beérkezett szavazatokat a szavazatbontó bizottság.

A választásnál erős küzdelem fejlődött ki, úgy hogy a debreceni theologiai akadémia, a debreceni jogakadémia és a mezőtúri főgimnázium képviselőit általános többséget senki sem nyert,

Ugyanis egyenlő szavazatot kaptak:

a debreceni theol. akadémia képviselőtőre dr. Erdős József és Sass Béla, a debreceni jogakadémia képviselőtőre dr. Kun Béla és dr. Jászi Viktor, a mezőtúri főgimnázium képviselőtőre Borsos Károly főgimn. igazgató és Faragó Bálint.

A szavazatok illetően állása miatt e három intézet képviselőinek megválasztására új szavazást rendeltek el és most a püspök helyett Dicsőfi József egyházkerületi főjegyző körlevélben hívja fel az esperesek után az egyházi előjáróságokat, hogy tekintettel a kerületi közgyűlés közelségére szavazataikat november elejéig adják be, hogy a megválasztott kerületi képviselők a 20-án tartandó kerületi közgyűlésre már behívhatók legyenek.

A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága október hó 30-án d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülésre. Tárgyak: folyó ügyek.

A szinügyi bizottság és Zilahy.

Elismerés a társulatnak.

Béke minden vonalon.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni szinügyi bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a mult-kori harcias hangulatnak hire-hamva sem volt.

Most már egy hónapon keresztül figyelemmel kísérhették a szin-társulat működését a bizottság tagjai s igazán elfogulatlanul mondhattak arról véleményt. És mondtak is. Higgadt, nyugodt tárgyilagossággal, kijelentvén, hogy a társulat

Iskolai öltönvők

valamint férfi öltönvők a legolcsóbban Grünteld Adolf és Társánál Debreczenben a **kistemplom mellett** kaphatók.

működésével a nagy általánosságban meg vannak elégedve, azonban egy tenorista szerződéséhez feltétlenül ragaszkodnak. A tanács erre vonatkozó határozatát egyébként tudomásul vették.

Igy a debreceni színészetet közelebről érdeklő zavarok véget értek hisszük, hogy azok a színügyi bizottság méltányossága és Zilahy Gyula igyekezete folytán nem is fognak megzavartatni.

Az ülésről, — melyen Weszprémy Zoltán főispán is jelen volt, — a következőkben számolunk be:

Jelen voltak Kovács József polgármester elnöke alatt Weszprémy Zoltán főispán, Vecsey Imre főjegyző, Oláh Károly tanácsnok, Márk Endre, Komlóssy Dezső, Burger Péter dr., Zilahy Gyula, dr. Vargha Elemér, Zádor Lajos.

Elnöklő polgármester négy óra után nyitja meg az ülést, mely után Márk Endre bizottsági tag kívánságára felolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezt követően jegyző felolvassa a tanács azon határozatát, melyben a színügyi bizottság bérletfelmondó határozatát nem teszi a magáévá.

A jegyzőkönyvek felolvasása után Márk Endre áll fel szólásra.

A tenorista-kérdés.

Márk Endre kijelentette, hogy a tanácsi határozatról csak most értesül és tudomásul veszi azon feltétellel, hogy akinek nem tetszik, máától kezdődő 15 nap alatt felelkezhet. Azt látja, hogy a tanács sokban a színügyi bizottság álláspontjára helyezkedett, bár nem járult hozzá a bizottság határozatához. Ezzel azonban a tanács magára vett minden felelősséget. Előadja, hogy a debreceni színház az utolsó három évben valóságos kísérletezősek helye volt. Tenoristája nem volt és nincs társulatnak. Mert sem Boda, sem Szathmáry és még kevésbé a most fellépett Aldory meg nem felelnek a debreceni színház igényeinek. Elismeri, hogy most nem kaphat jó tenoristát az igazgató, de azért magára vessen, mert virágvasárnapján kellett volna szerződöttni. Azonban alkalmat akar adni az e tekintetben mutatkozó hiányok betöltésére és ha másképp nem, állandó vendég szerepléssel töltsék be az igazgató a tenorista szerepkört. Javasolja, hogy a színügyi bizottság a tanács javaslatát tudomásul vegye, de az egyes bizottsági tagok minden joga fentartása mellett.

Elismerő nyilatkozat.

Komlóssy Dezső előrebocsátja, hogy látja az igazgató utóbbi időkben való buzgalmát. Elismeréssel van az olasz operatársulat szerepeltetéséért, látja, hogy az igazgató a közönség érdekeit fokozottabb mértékben igyekszik kielégíteni és megelégedéssel látja az új baritonista szerződöttnését is. Másrészt azonban osztja Márk Endre véleményét, hogy a debreceni színházban megfelelő kész tenorista kell és a debreceni színháznak nem szabad kísérleti állomásnak lenni. Ő kijelenti, hogy a bizottság a társaságot soha sem csepejtette le, dacára, hogy a fővárosi lapok olyan világitásban tüntették fel a rosszul információk alapján a színügyi bizottságot. Ők nem a társulatot vagy az igazgató személyét kifogásolták, hanem a tenorista szerepkör betöltetlenségét, a rendezés, szereposztás és vezetés hiányát, bajait. Ezeket kell orvosolni. Azt is kijelenti, hogy a bizottság kötelességéhez híven ezután is helyt áll és ellenőrzi a társulat működését.

Oláh Károly abban a reményben van, hogy az ügy önmagától fog rendeződni, mert Zilahy igyekszik a színügyi bizottság és a tanács által konstatalt hiányok megszüntetésére. Ő is ellene van annak, hogy a debreceni színház kísérleti állomás legyen. Aldory

fellépésére vonatkozólag ő is elismeri, hogy nagyon csalatkoztak benne, de ez a körülmény első sorban magát Zilahy sújtja.

Több szinlapot.

Márk Endre másodszori felszólalása alkalmából figyelmébe ajánlja az igazgatónak azt a gyors és szép rendezést és pompásan folyó előadást, amit az olasz opera társulatnál tapasztaltak. Az iránt is szót emel, hogy az igazgató spórol a szinlapokkal. Ohajtja, hogy a régi szokás szerint, minél több helyre ragasztassa ki az igazgató a szinlapokat.

Zilahy kijelentései.

Zilahy Gyula igazgató köszönettel veszi mind a tanács, mind a színügyi bizottság figyelemztetéseit, amelyek értelmében fog ezután eljárni. Előadja, milyen nagy nehézségekkel kell megküzdenie, hogy megfelelő jó tenoristát szerződtesse. Szathmáryt, akinek kellemes lírai tenorja volt, már szerződöttnette is, csak hogy a szerencsétlen ember tüdőbeteg lett, minek következtében szanatóriumba ment. Aldoryra vonatkozólag kijelenti, hogy őt magát érintette legsúlyosabban az Aldoryval való felsülés szügyene, de Aldoryt nem kisebb ember, mint az Opera igazgatója, Mészáros Kálmán ajánlotta neki és éppen ezért nem is követelte a fellépő tenoristától, hogy a próbán énekeljen, mert mikor megkérdezte tőle, hogy miért nem énekel, Aldory azt válaszolta, csak az előadók fog énekelni. Így történhetett meg a felsülés.

Előadja, hogy Magyarországon ma lehetetlen helyzet van a tenoristák tekintetében. Ő a legnagyobb áldozatról sem riadt vissza, de mégsem sikerült jó tenoristát kapni. Mikor nagy áldozatok árán szerződöttnette Horváth Kálmánt, akivel oly megelégedett a publikum, azt vélte, hogy egyideig elnőzik neki az első tenorista hiányt. Kijelenti azonban, hogy minden igyekezettel azon lesz, miképpen jó tenoristát hozhasson a társulatához. A rendezésre vonatkozólag tudomására hozza a bizottságnak, hogy közmegelegedésre fogja elintézni a rendezés dolgát, olyan rendezőt akar szerződöttni, aki csak rendező lesz és nem színész. Örönd, hogy a bizottság tagjainak tetszett az olasz operatársulat előadásainak rendezése, mert azokat is a debreceni színházi rendezők rendezték. De felhossa, hogy nekik mindennap más és más szindarabot kell adni és a színészek is emberek, akiket szintén kimerít a megfeszítő munka.

Kéri a bizottságot, hogy jóakarattal tanúsítson vele szemben és ne akarja, hogy meginogjon úgy az ő, mint társulatának existenciája is.

Ezután Kovács József polgármester szólal fel. Ugy látja, hogy szükség volt az elhangzott felszólalásokra, melyekből azt konstatalja, hogy a színügyi bizottság belátja, hogy a tanács nem akart a színügyi bizottsággal ellentétes álláspontot helyezni. Az eddigi felszólalásokból azt látja, hogy a bizottság tudomásul veszi a tanács javaslatát.

Burger Péter szerint annál inkább tudomásul vehetik a tanács javaslatát, mivel a színügyi bizottság felmondó határozata értelmében, ha Zilahy nem felel meg a kötelezettségeinek a tanács bármikor felmondhatja a szerződést.

Ezután Kovács József polgármester kimondja a bizottság határozatát, mely szerint a színügyi bizottság tagjai törvényben biztosított jogai fenntartása mellett, tudomásul veszi a tanács javaslatát.

Ülés végén Oláh Károly színházi főfelügyelő bejelenti, hogy a máramaroszigeti színügyi bizottság utolsó ülésének jegyzőkönyvi kivonatát megküldte a debreceni színügyi bizottságnak. A bizottság felolvastatta az átiratot, amelyben a máramaroszigeti színügyi bizottság legnagyobb elismeréssel adózik Zilahynak ottani működéséért.

Az átiratot tudomásul vették.

Városháza és vármegye.

Debrecen—Hortobágy—ohati telefon. Hajduvármegye közönsége nevében Kovács Gyula alispán átiratot intézett Debrecen városához azon célból, hogy a vármegye által a felépítésre tervbe vett Tiszacsége—egyeki telefonvonal kiépítéséhez ötezer korona költséggel járuljon hozzá a város. Az átirattal tegnapi ülésén foglalkozott a tanács, amikor is elhatározta, hogy mielőtt döntene a kérelem ügyében, a módzatokra vonatkozólag felvilágosítást kér Kovács Gyula alispántól.

Betiltott magánimaház. Az orth. izr. hitközség felfolyamodást intézett a városi tanácshoz, amiatt, hogy Eisenberg Adolf a Reáliskola-u. 6. sz. házban magánimaházat létesített, amit a főkapitány helyben hagyott. tanács tegnapi ülésén kimondta, hogy az izr. hitközség autonómiáját látja sértve s ezért megsemmisíti a főkapitány engedélyét, a magánimaházat betiltja.

A kath. iskolák failletménye. A katolikus iskolások kérvényt intézett a tanácshoz, hogy a kath. iskolák failletményét ne ha'ouként adja ki a város, hanem az egészet egyszerre október hóban. A tanács a fűszámvéző és a város gazda véleménye alapján kimondta nem tartja teljesíthetőnek a kérelmet. Ennek oka a fabiány. Rendes körülmények közt talán teljesíthető volna, de a mostani viszonyok mellett keresztülvihetetlen.

A hadkötelesek összeírása. A honvédelmi miniszter leiratot intézett a városhoz, melyben elrendeli a hadkötelesek összeírását a jövő évre vonatkozólag.

A katolikus szegényház ügye. — A városi tanács tegnapi ülésén elhatározta, miszerint felszólítja a katolikus ügyházköztséget, hogy a szegényházat, vagy amint az tervezve volt, — alakítsa át, miután a tanács a telket ilyen feltételek mellett hagyja csak az egyház birtokában. Tudomásunk szerint a katolikus egyház tervbe vette a szegényház átalakítását.

Az építkezési bizottság ülése. Az építkezési bizottság tegnap délután ülést tartott, melyen néhány telek darabolási ügyet tárgyaltak.

Fazekas Mihály verseinek

eredeti kézirat.

Érdekes relikviák.

Nagyértékű irodalmi hagyatékunk jut birtokába rövid idő múlva a Csokonai-kör ereklyetára. Fazekas Mihály összes kisebb verseinek kéziratát fölfedezték Karcagon. A nagyszámú, eredeti kéziratban vannak a Debreceni Kalendáriumban megjelent prózai munkák is, sőt még kiadatlan költemények is, melyek még becsesebbé és érdekesebbé tesszik a leletet.

A kéziratok a dr. Kátai Gábor hagyatékából valók. Kátai, mint az autodidaxiának példaképe fokrólfokra menve végre a jász-kun kerület, majd Jásznagykunszolnok megye főorvosa lett. Kiváló tudós. Nagy szenvedéllyel gyűjtötte a

Biztosíthatom

Önt, hogy férfi kalap és fehérnemű szükségleteit, legszébb kivitelben és legolcsóbban Hajdu József divatüzletében szerezheti be. Piac-utca 50. szám (Megyeház mellett.)

könyveket, régi kéziratokat. Ezek között voltak a Fazekas verseinek kézíratai is, melyeket, valószínűleg, feleségének (Poroszlay Karolina) debreceni rokonsága és összeköttetése révén szerzett meg.

Kátai Gábor halála után nagyon becses könyv- és kéziratgyűjteményét leánya, Kátai Katica örökölte s őrizte meg. Ő adta át halála előtt, többekkel együtt, Fazekas verseinek kéziratát Kádár Imrénnek, ki, mint litteratus ember ismeretes. Enekei, költeményei több kötetben jelentek meg. Jelenleg városi számvevő Karcagon és a Nagy-Kunság című lap szerkesztője.

Kátai Katica 1896-ben halt meg; halála előtt azzal a kikötéssel adta át Kádárnak a kéziratú kincseket, hogy azoknak hűségesen viselje gondját s 10 évig ne tegyen róluk senkinek említést. A 10 esztendő lejárt. Kádár ezalatt rájött, hogy a kezdetben Csokonaiénak tartott kéziratok a Fazekasé. Ezt egy debreceni kollégiumi tanár segítségével, Fazekasnak a kollégiumi könyvtárban lévő kéziratú alapján, hitelesen konstata. Most pedig az említett tanárhoz azzal a kívánsággal küldötte be az összes kéziratokat, hogy azok a Csokonai-körnek adassanak át megőrzés végett.

A legnagyobb örömmel adunk hírt erről a nagyértékű kéziratgyűjteményről. Híradásunknak most, amikor Fazekast is készülünk ünnepegni, azt hisszük, kétszeres érdeke is van.

Kivándorlási szédelgők.

Hamburgi csalogatások.

Embervásár a hajduk között.

— október 29.

(Saját tudósítónktól.) Nap-napután viszik a szomoru fekete vonatok a magyar munkaerőt a tengerek felé. Hajtja őket a nyomoruság és csalogatja sok hazug ígéret. Szinte banális már a panasz a kivándorlás miatt, de irunk kell valahányszor látjuk, hogy nem a népünk lelkében terem meg a vágy elhagyni a magyar földet, hanem lelketlen ígéretek csalogatják. Idegen hajóvállalatok üzleti érdeke, hogy kivándorlásra esábita a tapasztalatlan, tájékozatlan, elégedetlen magyarságot. Hiába való minden jó akaratu figyelmeztetés a könnyen hívó nép fölül a csabításoknak. Hogy milyen lelketlen aknamunkát folytatnak a német hajóvállalatok, arra vonatkozólag most egy érdekes adat került a kezünkbe.

Karsberg hamburgi hajóvállalkozó csalogató ajánlatokkal árasztotta el Hajdumegyét és a közel vidéket. A furfangos üzletember olyan kis jövedelmű embereket szemelt ki ügynökeiül, akiket busás ígéretével könnyű módon behálózhatónak hisz. A járási irnokoknak tett ajánlatot, hogy fejenként 10 korona ellenében szállítsanak neki kivándorlókat.

Sok hazafias járásirnok természetesen visszautasította ezeket a lelketlen ajánlatokat, Rogge Károly érmihályfalvai járásirnok pedig jelentést is tett felesleges hatóságánál a neki tett ajánlatról s egyidejűleg beszolgáltatta a hajóstársaság levelét, melynek tartalma a következő:

Tisztelt uram, amennyiben módjában van és hajlandó lenne velem a kivándorolni szándékozók címét közölni 4-5000 korona évi melleses jövedelem kínálkozik anélkül, hogy egyéb hivatásában befolyásolva lenne. Önnek ugyanis semmi más

teendője nem volna, mint a címek tudatása. Ha megkapom e címeket s kilátás van rá, hogy a legrosszabb esetben is legalább egy harmadrésze a kivándorlónak általam fog kihajóztatni, én önnek fejenként tíz koronát fizetek.

Jól tudom, hogy az utlevelek Fiume felé állítatnak ki, de ez már az én gondom. Az pedig ne okozzon aggodalmat, hogy ön valamiképp gyanuba keveredik, mert én önnek a pénzt és a leveleket Ausztriából fogom küldeni s ön meg lesz kímelve minden kellemetlenségtől. Karsberg Hamburg Ferdinánd-strasse 15.

Ez a levél méltóképpen jellemzi azt az embervásárt, melyet a hajóstársaságok a magyar ember bőrére a magyar vidékeken folytatnak.

Thaly Kálmán: féldiszpolgár.

Arad most elmaradt.

Nem kézbesítette az oklevelet.

— október 29.

(Saját udósítónktól.) A kétszáz esztendeig idegen földben nyugodt II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvait éppen most egy éve szállították Magyarországra és helyezték örök nyugalomra a haza földjében.

A szent hamvak hazahozatalában és az erről szóló s az ugynevezett szégyen paragrafust eltörölő 1906. évi XX. törvénycikk megalkotásában tudvalevően oroszlánrésze van Thaly Kálmánnak, az első kerület ösz képviselőjének, kinek érdemeit nagyon sok város azzal méltatta, hogy diszpolgárának megválasztotta. Így megválasztotta Thalyt a többek között Arad is, mely azonban nagyon furcsa eljárást tanusított az ösz kurucsal szemben. Ugyanis elfelejtették Arad város vezető férfai a diszoklevelet megszerkeszteni és azt Thaly Kálmánnak átadni.

Hogy miképpen jöttek rá a kissé furcsa feledékenységre, annak igen érdekes története van.

A napokban Budapesten egy nagyobb társaságban, ahol csaknem kivétel nélkül politikusok voltak jelen és akik között ott volt Thaly Kálmán dr. és Barabás Béla dr. országos képviselő is, beszélgetés közben valaki kérdést intézett az öreg kurucéhoz, hogy hány helyen választották meg diszpolgárnak?

Thaly kijelentette, hogy nagyon sok helyen, egy helyen azonban csak félig választották meg.

— Hozyan és hol történt ez? — kérdezték kíváncsian a társaság tagjai.

Thaly mosolyogva mondta: — Az a város, ahol engem csak félig választottak meg diszpolgárnak — Arad.

Amútan hallgatta a társaság Thalyt, aki elmondta, hogy Arad város közönsége körülbeül egy évvel ezelőtt a város diszpolgárának választotta, de az erről szóló diszoklevelet még a mai napig sem kapta meg.

Barabás Béla dr. aztán a napokban személyesen lement Aradra, hogy a feledékeny magisztrátusnak eszébe juttassa Thaly Kálmán diszpolgárságát. Most aztán erősen gondolkoznak Aradon, hogy miképpen kellene a diszpolgári oklevelet Thaly Kálmánnak átadni a komikum elkerülése nélkül.

A helyzet.

Közös miniszteri tanácskozások.

Az iparkamarák és a kiegyezés.

— október 29.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt a külügyminisztériumban közös miniszteri tanácskozás volt, melynek tárgya az 1908. évi közös-ügyi költségvetés megállapítása volt.

A tanácskozás után a következő hivatalos kommunikét adták

ki: A közös költségvetésre vonatkozó tárgyalások teljes egyetértést eredményeztek. Ami a tisztí fizetések szabályozását illeti, további tárgyalások mutatkoznak szükségeseknek, melyeknek eredményétől függ a kérdés végleges eldöntése. Wekerle miniszterelnök és Popovics államtitkár még tegnap délután öt órákor visszautaztak Budapestre.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara helyiségeiben vasárnap délelőtt az ország valamennyi kereskedelmi és iparkamarájának képviselői országos kamarai értekezletet tartottak Lánzy Leó főrendiházi tagnak, a budapesti kamara elnökének elnöklésével. Az értekezlet napirend előtt a kiegyezés kérdésével foglalkozott, amelyre vonatkozólag, a következő határozatot hozták:

— A kamarák összegyűlt képviselői országos értekezletük napirendje előtt foglalkozva a kiegyezés kérdésével, azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy habár a kiegyezés egyes részleteinek megoldása nem felel meg a magyar gazdasági közvélemény várakozásainak és jogos kívánságainak, sőt a kvóta jelentékeny felemelése által egyenesen a csalódás érzetét kelti, — mégis tekintettel más részletek kielégíthetők mondható megoldására és kiváltképen arra, hogy az előterjesztett kiegyezés oly kormányközi megálapodás jellegével bír, melynek egyoldalú megváltoztatása a hosszú, fárasztó és folytonos ingadozásaiival, izgalmas közgazdasági életünk nyugalmára károsan visszaható eredményét, az azok során létrejött művet teljességében veszélyeztetné, ekként esetleg a gazdaságilag türehtetlen bizonytalanságot állandósíthatná, figyelembe véve még a fentforgó politikai és gazdasági viszonyokat is, most már a kiegyezés egészére és részleteire vonatkozó minden bírálatot meddőnek és céltalannak kell tekinteni. Az ország érdeke ez időszert csak az lehet, hogy a kiegyezési javaslatok törvényhozási elintézése mielőbb befejezést nyerjen és a szerződés által tíz évre nyújtott konszolidált gazdasági létalapon, jövőbeli gazdasági életünk függetlenítésén céltudatosan és következetesen dolgozhassunk.

Színház.

MŰSOR:

Szardán Mary-Ann vigjáték, B bérlet. Csütörtökön Böregér operette C bérlet. Pénteken Falu rossza népszimű, A bérlet.

Szombaton Szép Galathea operette, utána Salome tragédia, B bérlet.

Vasárnap délután Ripp Ripp operette, bérletszünet, délután Tavasz operette, kis bérlet.

* V. László. Vasárnap este Oláh Gábor ily című történelmi drámája került színre szép számu közönség előtt. A szép sikerű drámát lapunk mai számában méltatjuk érdeme szerint. Ami az előadást illeti, az egyike volt a szezon legkiválóbb drámai elő-

adásainak. A szép stílusos előadás keretében különösen Lukács Juliska jutott jelentős művészi sikerhez. Szilágyi Erzsébet fejedelemig méltóságos volt s általában alakítását korszerű klasszicitás zománcolta be. Ez az a szerepkör, amelyben Lukács Juliska kiváló nemes művészetet teljes mértékben érvényesül. Sok-sok tapsot kapott. Jeszenszky Cs. Irén szintén szép sikert aratott s különösebben nagy hatást ért el második felvonásbeli csábítási jelenetével. Szabó Irma művészetét a negyedik felvonásban ragyogtatta. Ternyey Lajos Hunyadyt játszotta nemes hévvel, igaz művészettel. Igazán csodálatos Ternyey színpadi készségének sokoldalúsága. Tegnap, mint drámai színész éppen olyan zajos sikere volt, mint az énekes előadásokon, amit bizonyít az a hat ízben felhangzott nyílttéri taps is, amelyeknek mindenikét derekasan kiérdemelte. Bérez Ernő, Arkossy Vilmos, Szilágyi Ernő járultak hozzá az előadás sikeréhez. Zilahy Gyula igazgató kis fia, Pali a gyermek Mátyás szerepében bebizonyította, hogy hamisíthatlan apai vér csörgödez az ereiben. Zajosan is hívta lámpák elé a közönség a kis művész-csemetét. Utóljára hagytuk Szakács Andort, aki Cilieit játszotta és a darabot rendezte. Nemes művészi zöretre és aratot láttuk Cillei pompás ábrázolásában. (Ezt a szerepet rajzolta különben meg a történelmi hagyományoknak megfelelőleg a szerző legjobban.) Szakács körütekintő gondosságát pedig azonnali felismerték a rendezésben, melyben kifogásolni valót a legkevesebb szeg sem fedezhetett fel. Az új díszletek is ugyan tetszettek. A szerzőt minden felvonás után többször tapsolták ki s két babékoszorút is kapott.

Sz. Z.

* **Boszorkányvár.** Mollőcker operettjének mult heti nagy sikere arra indította a színház igazgatóját, hogy ma este ismét kitűzze a Boszorkányvárat. A szereplők ugyanazok, akik az első előadásban részt vettek. Coraliet Fehér Olga, Andrist Horváth Kálmán, Józsiát Boda Ferenc éneklők. Kányaváry szerepe Polgár Sándor kezében van, aki a darabot rendezi is.

* **Mary Ann.** Ez a kedves poetikus vigjáték az ideai kedvesebb műsor-darabja lett. A darab úde tisztá levegője, költői jelenetei igazi tetszést váltott ki az eddigi előadásokon. Mary Ann ezáltal is Báthory Mária játszta, partnert pedig Bérez Ernő lesz. Az előadás többi szereplői, Ternyey, Lukács Juliska, Hahnol Aranka stb.

* **A falu rossza.** Zilahy Gyula igazgató az ideá különös gondot fordít a népszínmű előadásokra. Már eddig is színtre került a Helyreasszony és Náni, péntekre pedig Tóth Ede Falu rosszat tűzte ki előadásra. A kitűnő népszínműre a lehető legnagyobb gondot fordít az énekes személyzet, amelynek legjavát látjuk majd a színpadon. Finom Rózsit Zilahyné, Göndör Sándort Horváth Kálmán, Feledi Lajost Ternyey, Piroskát Szabó Irma, Bárti Teresit Zsigmondia Anna játsszák.

A kormány titkos aktái.

Lengyel Zoltán a bíróság előtt.

Elárult hivatalos titkok.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Az év elején nagy feltűnést keltett, mikor a „Nap” hasábjain, fotográfikus másolatban, a kormány több titkos aktája, melyeknek a rendelkezési alap díszkrét kiadásairól volt szó, napvilágot látott. Kitűnt mihamar, hogy az aktákat Hajdu Gyula,

az állami számvéviszék egyik irodatisztje vitte el a hivatalból. Elvitte pedig dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselőhöz, ki ez időben a kormányfőnél, különösen pedig Polónyi Géza akkori igazságügyminiszterrel nagy háborúzásba keveredett.

A nagy zajjal indult pörben a két vádlott Lengyel és Hajdu ellen tegnap tüzték ki a főtárgyalást. Már korán reggel a kíváncsiak százai tödültek a törvényházba s az I. sz. tárgyalóterem zsufolásig megtelt hallgatósággal. A folyosón rendőrök ügyeltek a rendre.

A tárgyaláson dr. Szepessy István bíró elnököt.

Hajdu Gyula, az elsőrendű vádlott, ki hallgatva elmondja, hogy amióta a számvéviszék birt állását elvesztette, a kerületi munkaspénztárnál van hivatalban.

Elnök: Arról tessék beszélni, miért vitte Lengyel Zoltánhoz az aktákat?

— Kérem, el kell mondanom mindent, csak úgy lesz világos, hogy engem nem bujtott fel Lengyel Zoltán képviselő ur.

— Láttam folytatta Hajdu — milyen gazdálkodás folyik az ország pénzével, látta a darabontok garázdalkodását, hogy szétverték az országgyűlést. Ezek a dolgok nagy hatással voltak lelkiállapotára, szolgált, a feleségének, hogy tenni fog valamit. Neje lebeszélte s ő várt is, tesz-e majd valamit az üzelmek dolgában Rakovszky számszéki elnök. De csalódott a várakozásban.

— A nagyméltóságú elnök ur — egy mond — igen jó ember, de gyenge ember. Elnök: Tessék a kritikával felhagyni. A védekezését adja elő.

Hajdu elmondja, hogy irt azonnal Lengyelnek — névtelenül — hogy beszélni akar vele komoly ügyben. Felment az irodájába. De Lengyel, mintha spidinek nézte volna, igen bizalmatlanul fogadta. Fájta neki, hogy az ő hazafias buzgalmát Lengyel nem méltányolja. Elővett egy kis jegyzetet.

— Mert — szól Hajdu — ebben az időben került pl. kezembe a Schiffier-féle 2 millió suskus...

Elnök: Ugyan kérem...

Hajdu: Bocsanat, elnök ur, de az én természetem egy kissé — sekszpiri. (Nagyderültset.)

— Tessék folytatni a Lengyellel való találkozást.

— Elhatároztam, bebizonyítani Lengyelnek, hogy nem vagyok spideli. Szóltam neki egyes lapok pauszálójáról. Erre meg az volt a válasza, hogy ismét dolgozok. Figyelmeztettem, jó lesz kérnie, hogy a kormány terjessze a Ház elé mind az elhárított pénzek aktáit. Hazamenve, egy elhatározás támadt bennem. Az, hogy a közjó érdekében elviszem hozzá az aktákat. Megnéztem a figyelmű szabályokat, amelyek tiltják ugyan az aktáknak „másokkal” való közlését, de ez sem tántorított el.

— Nos, miért el?

— Mert egy politikus — az nem „más”, annak szeriatem joga van hozzá.

— Látja, ezzel akarta a lelkiismeretét megnyugtanni?

— Szóval, megint irtam Lengyel urnak névtelenül, illetőleg „szolgálatkés kuruapártija” aláírással. Kértem ismét találkozót Lengyeltől február 7-ére, a hivatalban pedig e napra szabadságot kértem, mert csuszajos voltam. Az igazgatóm adott is, de csak szóval, mert éppen 7-ére kirendelt a szénszállításhoz. Itt mondhatom, megint nagyon felízgatott az igazgatóm eljárása, de a szénhístitória is. Mert, kérem, például illyest kellett hallanom: „Miért fizet, tek. ur a szénért; a többi tisztviselő nem fizet, elszámolják azt az állam terehére...”

Elnök: Vigyázzon, valami rágalmazási pörbe keveredik.

— Hát denikve is bántott engem, hogy a szorgalmam dacára nem kaptam meg azt az egy szabad napot. Nem kaptam én, aki korán reggel már mindig dolgoztam, míg a többiek, még a díjnokok is csak sefteltek...

— Már megint!

— Felajánltam ezt bizonyítani is a vizsgálat során. Szóval 8-án magamhoz vettem két aktát két lap pauszálójáról. Ezzel mentem Lengyel urnhoz, akinél ott volt akkor dr. Kovács Ernő képviselő is s elolvastam végett Lengyelnek felmutattam az aktákat.

Elnök: Kérte azokat Lengyel?

— Nem. De azért elolvastam az aktákat, amelyeket aztán visszavittem a hivatalba. Mondtam azonban, hogy amennyiben le akarná fotográfáltatni az iratokat, megint rendelkezésére bocsátom.

Délután Lengyel Zoltánt hallgatták ki, aki kijelentette, hogy ellene politikai hajsza folyik. Hajdu nem ösztökélta aktalopásra s pénzt sem adott neki. Dárday Sándor a főszámvéviszék alelnöke igen terhelőleg vall. Itéletozatalra kedden kerül a sor.

Felgyújtotta az erdőt.

— És aztán felakasztotta magát.

— Mikepércs szenzációja.

— okt. 29.

(Saját tudósítónktól.) A szomszédos Mikepércs községnek szenzációja van. Egy különös rejtélyes eset tartja izgatottságban a lakosságot. Az egész esetről különben egy szerencsétlen gyerekeMBER megdöbbentő tragédiája bontakozik ki.

A mikepércsi előjáróságnak szombaton azt jelentette Korponai Sándor erdőőr, hogy a káptalani erdő szélén egy fára felakasztva egy férfi hulla csüng. Mikepércs mellett van ugyanis a nagyváradi káptalan uradalma és az uradalom erdejében akadtak a felakasztott férfi hullára.

A községi jegyző többedmagával nyomban kiszállt a helyszínre és valóban az erdő árkában egy lecsüngő erős faágon egy fiatal férfi holtteste csüngött. A jelekből ítélve a halál csupán másfél órával következhetett be. Ami legelőbb is feltűnt a kiszállt vizsgálóbizottságnak, az volt, hogy a hulla körül mintegy négyszáz négyszögöl területen az erdőgés nyomaik voltak láthatók. A fiatal ember, kibén később Szitó Sándor mikepércsi lakosnak Imre nevű fiát ismerték fel, egy erős galandra akasztotta fel magát. Mert, hogy öngyilkosság fogor fenn, azt már legelőbb bizony lehetett következtetni.

Az agnoszkálás befejezése után a hullát beszállították a községbe, hatóság pedig széleskörű vizsgálatot indított az ügyben. Legfontosabb volt Korponai erdővéd vallomása, ki elmondta, hogy délután hat munkással az erdőn ment keresztül, miközben észrevette, hogy az erdő jobb oldalán vörös füst felhők szállnak fel.

Nyomban a füst irányába rohantak és ekkor látták, hogy az erdőgés jobb oldalán az erdőirtás helyén mintegy 400 négyszögölben ég az avar. A tűz már belekapott a fakba is mikorra megérkeztek a munkások, kik küzdelmes munka után elfojtották a tüzet. Csak ekkor fedezték fel, hogy az árokban egy férfi van felakasztva.

Ezt vallotta az erdővéd, míg a fiatal ember anyja is fontos vallomást tett. Elmondotta, hogy a 17 éves Imre nevű fia erdőt irtani ment aznap reggel. A fiu szalonát vitt ki délre. Valószínűleg délelőn szalonna sütéshez látott. Valamiképp tüzet fogott az avar és az amugy is félős természetű fiu látván, hogy irtózatoss veszedelmet borított könnyelműségével az egész erdőre, melyet a tűz teljes elhamvasztással fenyegetett — félelmében felakasztotta magát.

Ennek a körülményeknek és előzményeknek fennforgását állapította meg a hosszú vizsgálat is. Az esetet tegnap bejelentették a debreceni ügyészségnek, mely a temetési engedélyt megadta.

A siketnéma tragédiája.

Agyongázolták a lovak.

Szerencsétlenség az országuton.

— október 29.

Egy súlyos szerencsétlenség áldozatát hozták be tegnap délelőtt a közeli Nyírábrányból a debreceni közpórházba. A szerencsétlenség áldozata egy siketnéma ifju, kit borzalmas sérüléseiből még az orvosi tudomány is aligha gyógyíthatja fel és mentheti meg az életnek.

Siket Jánosnak hívják a szerencsétlen ifjut. Szomorúan sültszerű név, mert a szerencsétlen siketnéma.

Szegény, földhöz ragadt szülők gyermeke volt a sorssújtotta fiu, kinek nyomorúságához tartozott, hogy ép úgy kellett dolgoznia, mint a többi épszervezetű falubeli legényeknek.

Siket János tegnapelőtt tengeri csutkát szállított be szekeren a tanyáról. Hogy hamarabb menjen a munka, jó magasra fel rakott a szekérre.

Az uton történt a végzetes szerencsétlenség. A szekeren lévő magas csutkarakásról egy hirtelen fordulónál leesett éppen a lovak közzé, melyek halálra gázolták és keresztül vonszolták raja a nehéz szekert.

Halálra ronesolt testrészekkel maradt az utporába a siket néma fiu, kire csak később találtak rá.

A kerekék a vállpercét, lábait két helyen törték el, míg a fején halálosan súlyos sérüléseket és zúzódásokat szenvedett, Allapota oly súlyos, hogy aligha éri meg a reggelt.

A hatóság a vizsgálatot indított, hogy kit terhel felelősség.

Sárcipők

amerikai és orosz gyártmány MANDEL
LIPÓT Michelstädter utódánál

Hirek.

A „Debreceni” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Pezsgőző tolvaj.

Lopás a „Bika” szállóban.

— okt. 28.

Király János a Bika szállóban alkalmozott kávéfőző legény nagy barátja volt a pezsgőnek. Nehéz viszonyai azonban nem engedték, hogy gyakrabban élvezhesse a gyöngyöző italt, amihez pedig föltötte nagy kedve lett volna.

Ez a körülmény nem okozott sok gondot Király Jánosnak, ki a bűnös uttól sem riadt vissza, hogy pezsgő-szomját kielégítse.

Rábái Béla főpincér, ki a Bika kávéházában van alkalmazva, már régibb idő óta észrevette, hogy a kávéház mellett elhuzódó folyosón lévő jégűtő szekrényből a különböző palackos italokat ismeretlen tettes állandóan dezsalmálja. Különösen a pezsgős palackok fogytak az ismeretlen idegen révén.

Minthogy a főpincér tartozott felelősséggel a kávéház tulajdonosának, így a kár őt érte — nyomban feljelentést tett a rendőrségen. Rövidesen megállapították azt is, hogy a tolvaj több száz korona értékű pezsgőt lopott rövid pár hét leforgása alatt.

A rendőrség bevezette a nyomozást. A gyanu kezdettől fogva Király János ellen irányult, kit le is tartóztattak. Lakásán ház kutatást tartottak, de egy csomó üres üvegen kívül mást nem találtak nála.

A bűnügyi osztályon az ügyben Orosz László rendőrfogalmazó vezeti a vizsgálatot. Tegnap egész nap faggatta a tolvajt, de az tagadott annak dacára, hogy nagyon sok tanu vallott ellene.

Király Jánost holnap átadják az ügyésznek.

Megint a cigányok.

Elfogott országos lórablók.

Huszonhét rablás.

— október 29.

A debreceni csendőrség ismét jó fogást csinált. Notórius lórablókát kerített kézre, kik nemcsak Debrecen környékén, hanem az egész országban garázdálkodtak.

Még a tavaszon történt, hogy Debrecen határában egymást érték a lórablások. A rablók vakmerőségükben nem ismertek határt és még fényes nappal is raboltak a tanyák körül.

Igy egy szép tavaszi délelőtt berontottak Mátyás Lajos tanyájára és ott felpattantak egy befogott szekérre és elhajtottak.

A tanyai nép már csak a porfelhőt üldözhetett az országuton. Nem kevésbé megkárosították a lórablók Ternyei Mihály és Jámor Albert gazdálkodókat, kiktől több ezer korona értékű pejlóvakat loptak el.

A csendőrség széles körű nyomozást indított. Rönyai csendőrszervezet vezetője a nyomozást, mely teljes eredménnyel végződött.

A kunsági pusztákon ugyanis a debreceni csendőrök elfogták a lórablókát Horváth Lajos, — Ferenc, — János, Mikula József és Balogh József kőbor cigányok személyében, kik már hónapok óta pusztítják két vármegyében a lóállományokat.

A rablott jószágokat Békés-Gyulán Kovács János orgazdájuknak adták el.

Összesen huszonhét lórablás bizonyult a vakmerő cigányokra, kiket letartóztattak és az eljárást megindították ellenük.

— A hajduvármegyei függ. és 48-as párt nagy választmánya november 12-én Debrecenben ülést tart. Főbb tárgyak lesznek: Elnöki jelentés a megyebizottsági tagválasztásokról; a zászlóügyről jelentés; a felavatás részletének megbeszélése s e feletti intézkedés; e párt közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása; az országos politikai helyzet felőli tájékoztatás, esetleges állásfoglalás.

— Ágyalapítvány hivatásos újságíróknak. A József kir. herceg Szanatórium-Egyesület ágyalapítványt létesített a József-szanatóriumban hivatásos újságírók s azok családja tagjai részére. Az egyesülethez a vidéki hírlapírók szövetségének elnöksége a következő átiratot intézte: „Mély hálával vettünk hírt a Szanatórium-Egyesület t. közgyűlésének azon lekötelező határozatáról, hogy a sajtó támogatását méltányolva, 10,000 koronás ágyalapítványt létesített tudósbetegek hivatásos újságírók s azok családja részére. Az egész magyar sajtót megüsztelő rendkívüli áldásos alapítványról, legközelebbi igazgatósági ülésünknek teszünk jelentést és egyidejűleg kérni fogjuk, hogy az alapítványi helyet odaítélő bizottságba, igazgatóságunk is küldjön képviselőt. A t. Egyesület kiváló jóindulatát öszintén megköszönve, vagyunk kiváló üsztelettel Szegeden, 1907. október 23-án, Szávay Gyula s. k., elnök, Palócz László s. k., titkár.” Meleg köszönettel tartozunk a derék egyesületnek a beteg kollégák nevében is.

— Egy albirói állás utazása. A hajdusoboszlói kir. járásbíróság egyik albirói állását az igazságügyminiszter Porubszky debreceni táblaelnök előterjesztésére beszün-

tette és helyette egy jegyzői állást rendszerszerűsített. A Szoboszlótól elvett albirói állást a debreceni járásbíróság kapta.

— A reformáció emlékűnnep a kollégiumban. Kollégiumunk az idén s ezentul mindig nem a Nagytemplomban, hanem az oratóriumban tartja október 31-én, csütörtökön d. e. 9 órakor a reformáció ünnepét. Imádságot mond Kecskeméthy M. Lajos tanár s egyházi beszédet tart S. Szabó József tanár. A főiskolai énekkar is szerepel két alkalmi ének előadásával.

— Jogász-estély. A jogakadémia ifjúsága a Jogász Segítő Egylet javára folyó év november 3-án, délután 5 órakor a kollégiumi díszteremben fényes jogász-soirét rendez, melynek díszes műsora a következő: 1. Makfalvi Dósa István, vigalmi bizottsági elnök megnyitja az ünnepélyt. 2. Zsigmondi Anna, a városi színház tagja énekel, Martonfalvy György színházi karmester zongorkísérete mellett. 3. Szávay Zoltán, fiatal póttánc felolvas. 4. Takács Gabriella urleány énekel Martonfalvy György színházi karmester zongorkísérete mellett. 5. Biernatek József joghallgató monológot ad elő. 6. dr. Mariska György ügyvéd ur zongorán játszik. Jegyek ára: ülőhely 1 korona, állóhely 50 fillér.

— Ingyenes tanfolyam az iparosságok részére. Az iparosságok részére a továbbképző és szakrajz tanfolyamot, amely már 13 év óta áll fenn, a téli hónapokra ismét megnyitjuk. A tanfolyam egészen ingyenes, és november közepétől április közepéig tart. A rajzoktatás és az ezzel kapcsolatos ismeretek közlése vasárnapon délelőtt 8 órától 12-ig történik. Egyik külön csoportban az építő iparosok, a kőművesek, ácsok és asztalosok, — a másik külön csoportban a fémiparosok, a lakatosok, géplakatosok és kovácsok tanulnak. Az általános ismeretek, nevezetesen a levelezés, a számítás, mértan és a műhelyi könyvvezetés alapelemeinek tanulására, hetenként hétköznapon este 7 órától 9-ig mindkét csoport egyesül. — Jelentkezni és beiratkozni az áll. főreáliskola igazgatóságánál (Hatvan-utca 44. sz. I. em.) lehet kedden esti 7 órától 9-ig és vasárnapon délelőtt.

— Nagy tanyai tűz. Nagy tűz pusztított tegnap este Debrecen határában. A tűz a sámsoni utfélen a Kecskés tanyán ütött ki és nagyszámu szalma kazlat borított lángba, melynek tüztől három laképület is kigyuladt. A tűz vérvörösre festette az eget és már bent a városban rémdolgokat beszéltek a tűz pusztításáról. A veszedelmes elem három lakóházat s szalmakazlakat emésztett el, míg nem a hirtelen keletkező eső gátat vetett pusztításainak. A tüzőltóság természetesen nem vonult ki, miután a tűz színhelye a sorompón kívül esett.

— Kinek épül a városi villamos-telep? Midőn hosszu vajudás és nagy küzdelmek után a város egy igen régi keleti közkiváratnak tesz eleget és rengeteg áldozatot árán nagyszabású és minden ízében a technika mai fejlődésének magaslatán álló villamosági telepet épít, mely hivatva van már a tavasszal többé meg nem szünő folyamatos üzemét felvenni, eléggé furesának hangzik a kérdés: „Kinek épül a városi villamos-telep?” Közönségünk ez egyszer még boldog emlékezetű Pató Pál uramon is tetsz, amennyiben úgy látszik, hogy általános jelszónak felvette: „Élj, hisz’ ráérünk arra még.” Ezzel a magánlakások és más helyiségek tulajdonosait és bérlőit értjük, akiknek a mű tulajdonképen készül. Mert utcai közvilágításnak megmarad a gáz és csak a belső város nehány utcáján kerül 25 villamos ivlámpa felállításra. Marmost a nagy közönség részéről eddig oly kevesen jelentkeztek a villamos áram igénybevételére és oly kevesen rendelték meg villamos világi-

tási magánberendezéseiket, hogy félő, miszerint beáll az, amit valamennyi vállalkozó nap-nap után hirdet, t. i. hogy a villamos telep üzembhelyezése idején a magánberendezési munkálatok annyira meg fognak torlódni, hogy a vállalkozók a legjobb igyekezet mellett sem lesznek képesek a közönség igényeit idejekorán kielégíteni és az akkori elhamarkodott munka a közönség kárával fog járni. A közönség saját jól felfogott érdekében van tehát, hogy idejekorán, azaz most forduljon egyik vagy másik vállalkozóhoz tájékoztatásért és villamos berendezésének költségvetéséért, mellyel a szakbeli vállalkozók mindegyike készséggel és teljesen díjtalanul szolgál.

— **Egy részvénytársaság alapszabályai.** A nemrég alakult Debreceni Faipar Részvénytársaság tegnap terjesztette be alapszabályait a városhoz, mely megerősítés végett felterjeszti a belügyminiszterhez.

— **Tüzoltók próbája.** A városi tűzoltók tegnap délelőtt a színházon vizpróbát tartottak. A próbának az volt a célja, hogy meggyőződést szerezzenek arról, hogy a fecskendőkkel milyen magasra tudnak vízszugárt gyakorolni. A próbán igénybe vették a hatalmas tolólétrát is. A próba, melyen Publig főparancsnok vezényelt fényesen sikerült.

— **A debreceni szabadiskola.** Az a nagy kulturmozgalom, amely néhány évvel ezelőtt a művelődés, a szellemi előhaladás jegyében megindult a melyet városunk szellemi intelligenciája indított meg, ez évben is folytatódni fog. Európaszerte megindult már ez a mozgalom, jelszavá vált felvilágosodás a nagyközönségnek, a felnőtteknek is a tudomány minden ágában! Természetesen Debrecen városában is hódított a jelszó s megindult a felvilágosító, műveltséget terjesztő, korunk égető kérdéseit népszerűen tudományos modorban tárgyaló előadások folyama. S tekintve azt a nagy érdeklődést, amellyel a közönség látogatta és hallgatta az előadásokat, a vezetőség, melynek élén két tudományos, lelkes ember áll: dr. Kenézy Gyula orvos és a kiváló szociológus dr. Kovács Gábor jogakadémiai dékán, elhatározta, hogy megsokszorozza előadásai számát s körülbelül husz előadóval lép az oktatás terére. Előadások úgy felfűtött, mint az alsóbb körök részére tartatnak. Bizonyára az idén is sok látogatója lesz a műveltséget terjesztő, ismereteket terjesztő, teljesen ingyenes s bárki által látogatható előadásoknak. Hely, idő, az előadások tárgya s az előadók neve később közöltetni fog.

— **A gazdasági intéző bizottság ülése.** A gazdasági és intéző bizottság vasárnap délelőtti ülését tartott a városháza nagytanácsstermében Király Gyula tanácsnok elnöke alatt melyen a hortobágyi legeltetés ügye került tárgyalás alá. A bizottság hosszúságos vita után elhatározta, hogy a birkák legeltetését november 1-én kezdik meg a sertésföldeken és nov 15-én a Hortobágy több részén.

— **Megszűnt szakszervezet.** Hiába, a hajduvidékeken nehezen tud lábrakapni a szociálisták. Legutóbb Böszörményben szűnt meg egy szakegylet. A magyarországi cipész és csizmadia munkások központi vezetősége ugyanis tegnapelőtt bejelentette, hogy a Böszörményben levő cipész és csizmadia munkások böszörményi szakcsoportja megszűntette működését.

— **Diószegi Sámuel unokájának halála.** A Magyar Fűvészkönyv híres írójának, Diószegi Sámuelnek a mult héten hunyt el egyik unokája, Arany György, bogvoszlói (Biharm.) ref. lelkész, aki Diószegi legkisebb leányának, Erzsébetnek volt a fia. Erzsébet csak 8 esztendő volt, mikor édes apja meghalt. Neveltetését nagybátyja, Fazekas Mihály végezte. Férjhez ment Arany István debreceni kollégiumi tanárhoz. Fiuk volt a most elhunyt Arany György Diószeginek

jelenleg már csak egy unokája él, ez Kovács Ferencné, Karap Emma, Karap Sándornak és Diószegi Zsuzsánnának a leánya, a pár évvel előbb elhalt két kiváló Karap-testvére, Ferencnek és Mórnak a huga, akinek férje előbb szintén debreczeni jogakadémiai tanár volt, most pedig kir. közjegyző Losoncban. A Diószegi—Fazekas-ünnep előkészületei között az Arany György halálát különösebb megilletődéssel adjuk olvasóink tudtára.

— **Bevásárlás!** Könyvre vagy készpénzen legolcsóbb Mayer Jenő fűszer- és csemege-üzletében a Kistemplom mellett.

— **Targoncát lopott.** Haise Nándor foglalkozás nélküli pincérnek ilyen egy kerekű alkalmatlanságra volt szüksége. Szerzett is magának Nikházi italmérése elől a Hatvan-utcában. A tolvajt azonban a rendőrség kinyomozta és a targonca tolvajt letartóztatta. Átadják az ügyészségnek.

— **Szállítás közben.** Müller szállító cég emberei tegnap özvegy Zagyva Imréné butorait szállították Ujfehértóra, miközben Nagy Lajos napszámos 50 korona értékű gyermekruhát ellopott a szállított dolgokból. Tetőt észrevették és letartóztatták. A rendőrség folytatja ellene a vizsgálatot.

— **Fráter Lóránt nótáskönyve,** melyben összes dalai zsebkönyvben, ének és zongorára bennfoglalhatók, újból kapható Aczél Henrik modern antikváriumában. Piac-utca, a ref. kistemplommal szemben. Tekintve, hogy ez általánosan kedvelt nótáskönyv már több mint egy éve nem kapható s így óriási a kereslet, továbbá, hogy a könyv csak igen kevés mennyiségben kapható, ajánlom a t. közönségnek, hogy biztos megszerezhetés céljából azt nálam előjegyeztesse.

— **Az utkaparók sztrájkja.** A város utkaparóinak nem valami rózsás a helyzete, mert a csekély fizetésükből csak éppen, hogy tengődnek. Többször kértek is már jobb fizetést. Most újra sürgetik a fizetési pótlékot, hogy nyomtatéka legyen, sztrájkjal is fenyegetőznek.

— **Hűtlen oseléd.** Aufrichtig Ferenc kereskedőnél szolgált Sári Rebeka két napig és már is lopott. Tíz korona pénzt és 30—40 korona értékű ruhaneműt lopott el és megszökött. A rendőrség keresi.

— **Tegnap halottak.** Tegnap a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő halálosok jelentették be: Tóth Gáborné ev. ref. 37 éves, Komlóssy Julianna ev. ref. 11 hónapos, Virág József ev. ref. 4 hónapos, Farkas Julianna ev. ref. 10 napos, Kincstár Bálint ev. ref. 4 hónapos, özvegy Koppányi Mihályné ev. ref. 87 éves.

— **Légszusz, vízvezeték, csatornázás** központi fűtés, fürdők, klozetek, továbbá szivattyúk felszerelését és javítását a legjutányosabban és legpontosabban készít Wilhelm és Weinberger Hatvan-utca 4. szám. Költségvetés díjtalan.

— **Polgári tánciskola** november hó 4-ikén, hétfőn nyílik meg. Schaf János táncmester Csapó-u. 17.

Megérkeztek az ujtöltésű világlámpák Mentze Henrik ujdonságok áruházába Kossuth-u. 4. szám alatt, darabja 2:40, 4 és 5 korona, utántöltés 1:20 korona.

LEGSZEBB KALAPOK FEKETEENEL

A szociálista gyűlés szenzációja.

Meggyanusított főtisztviselő.

A szociálisták vasárnapi gyűlése.

— okt. 29.

(Saját tudósítónktól.) A sablonos szociálista gyűlések egyhanguságába vasárnap délelőtt érdekes szenzáció csattant. Oly kijelentések hangzottak ugyanis ott el a szónok ajkáról, melyek esetleg ugyancsak súlyos következményekkel fognak járni.

A debreceni szociálista munkások ugyanis vasárnap délelőtt a „Korona” dísztermében népes gyűlést tartottak, melyen mintegy másfélezer szociálista munkás vett részt.

A gyűlés szónoka Fáber Oszkár volt, ki hevesen kelt ki beszédében a hatóság ellen, mely szerinte valósággal üldözi a szociálistákat. A hatóság, — mondja Fáber — melynek pedig a maga körében volna mit gyomlálni, üldözni. Biztos tudomásunk van róla — mondja, — hogy egy debreceni főtisztviselő angyalcsinálással foglalkozik és ezt annak idején és helyén be is fogjuk bizonyítani.

A jelenlevő rendőrtisztviselő fel is szólította, hogy magyarázza szavait, de Fáber azt felelte, hogy a törvény előtt helyt áll és akkor meg is nevezi, akit most csak névtelenül gyanúsított.

A gyűlésen a rendőrség részéről Orosz László rendőrfogalmazó volt jelen, ki jelentést tett a dologról a főkapitánynak, ki viszont az ügyészségnek tett jelentést. A névtelen gyanúsításról sok szó esett városszerte és minden körben elítélték, hogy ily gyanunak szórják el a magvát nyilvános gyűléseken a felelőtlenség biztos tudatában.

Hogy egyébként a gyűlésről mindenben beszámoljunk, — elhatározták végeztül, hogy szervezett munkás vendéglőben, korcsmában csak szervezett pincértől fogadjon el ételt és italt.

Uj erőt ad

a Scott-féle Emulsio akkor is, mikor más szer már nem használ. Mindig veszélyes kertes értékű szerekkel kísérletezni, amikor az ember egészségéről van szó.

Gyengesség esetében
vagy vérszegénység, tüdőbaj, túlterhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik, mely számtalan esetben, kivétel nélkül hatásosan és biztosan gyógyítja a gyengességet. Ez a szer a SCOTT-féle Emulsio.
egy eredeti üveg ára 2K 50.
Kapható a gyógyszerárakban.

Mulatságok.

Kereskedő ifjak dalestélye. A debreceni kereskedő ifjak társulatának dalköre november hó 3-án zártkörű dalestélyt rendez a Bika szálloda disztermében.

A „**Vasuti Munkások** Országos Szövetségének” „Debreceni csoportja” a saját könyvtára javára 1907. okt. 31-én a Margit-fürdő disztermében dalokkal és szavalattal egybekötött táncmulatságot rendez.

A mentők gyűlése.

Nyilvános jelző állomások felállítására.

A mentő-egyesület ügyei.

— okt. 29.

A mentő-egyesület igazgatósági ülést tartott, melyen több, a mentő-egyesületre nézve fontos ügyet vettek tárgyalás alá. Az ülésen Weszprémy Zoltán főispán elnökölt. Ott voltak Végh Gyula főkapitány, Körner Adolf tanácsnok, dr. Tüdös Kálmán főorvos, dr. Derekes István mentőorvos, Serli Ede, Szikszay Gyula, Publig Ernő, Grósz Nagy Ferenc pénztáros és dr. Burger Péter egyesületi titkár.

Az ülés megnyitása után az elnök meglepő szavakban parentálta el az egyesület elhunyt alelnökét, Sz. Szabó Józsefet, kinek érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg.

Tudomásul vették ezután a titkári, a mentő főorvosi jelentést, valamint az új betegszállító kocsi megvételéről szóló jelentést.

A város részéről Oláh Károly és Bészler Károly tanácsnokokat választották be az igazgatóságba.

Az 1908-ban Frankfurtban tartandó mentő-kongresszusra meghívták a debreceni mentő-egyesületet is. A gyűlés a meghívást tudomásul vette s képviseltetéséről annak idején gondoskodni fog.

A mentőegyesületnek fizetési pótlékokat szavazott meg a gyűlés. A betegszállítási díjak rendezésével, a munka- és ügyrend készítésével a mentőparancsnokságot bízták meg.

Szóba került ezután a nyilvános jelző-állomások ügye. Az erről szóló jelentést azonban Végh Gyula kiegészítendőnek tartja, kinek indítványára kiadták az ügyet a titkárnak.

Dr. Burger titkár ezután igen életrevaló indítványt tett. Indítványozza, hogy szőlők fel a társas köröket és egyesületeket, hogy a mentőegyesület nemes céljaira rendezzenek vigalmakat. Az indítványhoz a jelenlevők mindenben hozzájárultak, mire a gyűlés véget ért.

Távirat és telefon.

Véres templomszentelés.

12 halott, 12 sebesült.

Távirat.

A nemzetiségi fanatizmus rettenetes kitöréséről kapunk hírt Rózsahegyen át Csernovából. Csernova községben ugyanis tegnapi tüzték ki a katolikus templom felszentelését. E célból Padulik lizkafalvai esperes és Fischer rózsahegyi plébánoshelyettes a hatóság embereivel és 15 csendőrrel kocsiokon Csernovára hajtottak.

A csendőrséget azért vitték magukkal, mert arról értesültek, hogy a tót lakosság a felszentelést azért akarja megakadályozni, mert

Hlinka katolikus pappal akarja végeztetni. Hlinkát pánszláv izgatásai miatt állásától a közelmúltban felfüggesztették és elítélték s a letartóztatás elől Morvaországba szökött.

A lakosság Hlinka izgatásai folytán a templomban lévő beszentelési eszközöket elvitte, a templom ajtaját bezárta és a kulcsokat magával vitte.

Mikor az esperes kíséretével a község határába ért, a lakosság elálta utjokat, kőzapot zuditott a csendőrökre, dorongokkal és fejszékkel nekikment s egy csendőrnek fejét bezúzták, többeket megsebesített.

A csendőrség kénytelen volt fegyverét használni. Több halott és sebesült van, akiknek számáról különböző verziók keringenek. A rend helyreállítására Kassáról és Lőcséről katonaságot rendeltek ki.

Kassa, október 28. (Éjjel) Hivatalosan megállapították a halottak és sebesültek számát. A halottak száma 12 s ugyanannyi a sebesülteké, kik közül kettő aligha éri meg a rggelt. 14 izgatót letartóztattak.

A király állapota.

Bécs, október 28. A király állapotában egyre tart a javulás. A király tegnap egész napon át jól érezte magát. A királynak különösen a gözzel végzett belégzések nagyon jót tettek.

A hadügyi költségek.

Bécs, október 28. A közös költségvetés ügyében újabb tárgyalások lesznek. Wekerle magyar miniszterelnök ugyanis kifogásolta a hadügyi költségvetést, miután szerinte nemzeti katonai vívmányok nélkül a budget-et nem lehet emelni. Wekerle legközelebb Bécsbe megy s ilyen irányban jelentést tesz a királynak.

A függetlenségi párt és Kossuth Ferenc.

Budapest, október 28. A függetlenségi párt ma este Thaly Kálmán elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Kmetty Károly indítványára kimondták, hogy Kossuth Ferencnek az őt ért támadásokkal szemben bizalmat szavaznak s biztosítják törhetlen hűségükről és szeretetükről. Ezután elhatározták, hogy az alkotmánybiztosítékok tárgyában a koalíciós pártokkal együtt közös értekezletet tartanak. Az indemnitást elfogadták.

Leégett Spódiumgyár.

Fiume, okt. 28. A szomszédos Susak községben egy spódiumgyár leégett. 1 millió korona a kár. A romok sok embert maguk alá temettek.

Osztrák dicséret.

Bécs, október 28. A Reichsráth mai ülésén Gróf Sternberg lelkes beszédben dicsérte Magyarországot. Kijelentette, hogy 1848-tól 1866-ig valósággal a vérét szivta ki Ausztria Magyarországnak. A lovagias magyarság pedig fátyolt borított a multra, megbocsátja az osztrák bünököt. Hogy Ausztriában szabadabb a levegő, az a vitéz magyarságnak köszönhető. A mostani magyar kor-

mány nagy érdeme, hogy megbuktatta Goluchovszkyt. A kiegyezést megszavazza, mert bizik a higgadt magyar parasztságban, a szocialdemokraták szédelgéseivel szemben.

Öngyilkos nábob.

Sopron, okt. 28. Itt ma öngyilkos lett Autner Rezső 81 éves magánzó, nyugalomba vonult orvos. A dussgazdag ember életuntagságból követett el öngyilkosságot. Jótékony-célra több százezer koronát hagyott végrendeletében.

Sanatogén!

Az összes művelt államokban több mint 5000 orvos tanár és orvos ajánlja, mint a legkiválóbb erősítő és felhívó szert.

**Erősíti a testet,
edzi az idegeket.**

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Képes ismeretfőizetlet ingyen és bérmentve küld Bauer és Tsa., Berlin SW. 48.

10,477. Tk.
1907.

Árverési hirdetés.

A debreceni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Népegélyző bank mint szövetkezet végrehajtatonak, Kovács János végrehajtást szenvedő elleni 3500 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kir. törvényszék területén levő a Debreczen szabad kir. város belterületén fekvő a debreczeni 9385. sz. tjkvben A + 1. sorsz. 4641/a—1 hrsz. a foglalt Kovács János végrehajtást szenvedett tulajdonát képező hatvan-uteai kerti beltelekre 676 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1907. évi november hó 25-ik napján (delután 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladhatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 67 kor. 60 fillért készpénzben, vagy óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál 1907 szeptember 3.

Kelemen,
kir. tvszéki bír.

105 magyar hold

legjobb minőségű

szántóföld

Nagykároly közvetlen közelében lakással és gazdasági épületekkel jól felszerelve tejjgazdaságra különösen alkalmas egy tagban, vagy 2 usque 3 részletben őszi vetéssel együtt eladó.

Ára 70,000 kor.

Törlesztéses 5 százalékos kölesön 42,000 kor., szükséges készpénz 28,000 korona.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

KLÁR ANDOR

bankirodaja

Debrecen, Miklós-u. 23.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

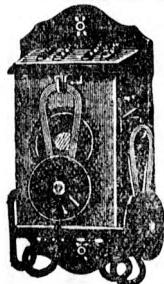
Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is o o o beküldetik. o o o

Jókarban levő zongora megvételre keresetik. Simonffy-u. 34. sz. alatt.

Villamos világítási

és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel **Földvári L.** debreceni első hatóságilag engedélyezett, villamosság és elektrotechnikai vállalat által készülnek. Tervezések és költségvetések díjtalanul. Telefon 168.

Jó karban levő rövid zongora eladó. Jókai-utca 28. szám.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legújatyanosabban és legnagyobb szakértelemmel csak **FÖLDES és VAJNER** elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelő és galvanizáló-telep. Telefon szám 210. 470

Eladó, 466 négyszögöl föld négyszögölként 5 koronájával a Csígekertben. Ertekezni lehet a tulajdonossal özv. Ménes Mihálynéval Helyben, Zsak-u. 2. szám.

Egy szoptató dajka azonnal fölvetetik. Mester-utca 25. sz. a.

A Tokaji hegyen két kataszteri hold szőlőnek való föld jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Női kalapokat a legmodernebb formákra átalakít Békés Lajos kalapos műhelye Piac-utca 46.

Kerestetik 2-3 szobás lakás november 1-re vagy azonnalra. Cim a kiadóhivatalban.

Divatos, jó és mesés olcsón kaphatók: női ruha kelmék, selymek, vászonneműk, függönyök, ágyterítők, meleg alsók. o o o

Boros Testvéreknél
Debreczen, Kossuth-u. 6.

Fél és egy literes üvegeket veszek bármely mennyiségben Békés Emil Vörösmarty-utca 1.

Kevésbé használt négy fehér csipkés roletta olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Butorozott szoba Péterfia-u. 18. és Szécsényi-u. 37. sz. alatt kiadók.

Üstöt és üstházat veszek. Bónis Imre, Bettlen-u. 29. mosoda.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatövek, gyöngy és bőr díszításkák.

Menyasszonyi selymek,
koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig. o o o o

Boák és muffok
órlási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárta, hollandi, kiddermünster, tapasztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontali szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s reppék, o o o viaszkos vászon o o o o

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,
szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműk

vászon, sifon és batiszt női ingek, nadrágok, hálóköntösök és alsósoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem lüster és cloth alsósoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok o o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábbravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzsebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábbravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben. o o Férfi ruha-szövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló bélés árak. Harisnyák, kezttyük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára **DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.**
Alapított 1842. évben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.
debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villágitótestek, csillárok és szerelvények és váiasztóka.

Telefon szám: 568.

Ritka alkalom!
Leltározás alkalmával raktárunkban óriási mennyiségű

őszi- és téli női ruhaszöveteket

szállítottunk le, melyeket mélyen gyári árun alul árusítunk el

Bosznay J. és Társa

női divat áruháza
Debreczen, Kossuth-utca 5. szám.

Női és leány felöltők,

spencerek, figarók, bundaszin mértékszerinti készítése Debreczenben egyedül csak

Méder Lajos

kizárólagos felöltő készítése divattermében eszközölhetők Piac-utca 52. Megyeház mellett, Miklós-u. szemben.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatáruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,
ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.
Óriási raktár!

Utcai
lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:
Debreczen, Arany János-utca 2. sz

FAZEKAS IMRE

Villamos, villágítás és erőátviteli vállalat, az egyesült villamossági r. t. képviselője **Kossuth-utca 50. sz.**

Elvállal a villamos szakmába vágó mindennemű munkát, u. m. üzletek, magán lakások világítási és szellőztető. Telefonok, szoba-sürgönyök stb. szakszerű berendezését. Malmok, gyárak önálló üzemű berendezését, bővítését és gépek javítását. — Feltételek és költségtetés díjtalan. ○ ○

Hirdetmény,

A mártonfalvai ref. egyház templomának padlását, gerendázatát, tetőzetét átalakíttatni és tetejét eternit palával újonnan fedetni akarván: felhívhatnak mindazok, kik a munkálatot felvállalni óhajtják, hogy ajánlataikat vagy írásban november 3-ikának reggel 8 órájáig alulirothoz, vagy nevezett napon délelőtt 10 órakor az Egyháztanács ülésén személyesen adják be, amikor is az ajánlatok közül az egyháztanács tetszés szerint fog választani. Személyesen jelentkezők utiköltsége nem térítettik meg.

Mártonfalva, (Szaboles) 1907 okt. 28.

Ajtay Jenő ev. ref. lelkész.

Papir beszerzési forrás!!

Mihály Sámuel Főter 30. sz.

Drécher söresarnokkal szemben.

Üzleti könyvek, irodai papirok, irodai szerek és különlegességek dus raktára. — Saját könyvnyomdájában mindennemű nyomtatványokat izlésesen állít elő. ○

A jó gazdaasszony, rumot, likórt, pálinkákat

jobban és olcsóbban készíthet otthon, keverés utján s csak egynegyed részébe kerülnek a készenvettnék. Ezen kompozíciókat megbízhatóan csakis

Baros Gábornál

vehetjük. Az ország legrégebbi üzlete e szakmában BUDAPEST, VII., Dohány-utca 1. de-
pot 40. Gvár: I., Városmajor-utca 42. (Saját ház.) Borászati és borbetegségek elleni szerek gyára. Pinczegazdászati gépek és eszközök raktára. 666

Árjegyzék és utasítás ingyen.

Előleges jelentés.**Ingyen villamos színház.**

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Széchenyi (Telegdi-féle) szálloda kávéházában estéről-estére

villamos mozgófényképeket

mutatunk be. — A kávéházban ingyen gyönyörködhetik mindenki a világ leghíresebb mozgófénykép felvételeiben, anélkül, hogy a kávéházi ételek és italok árát csak egy fillérrel is fel-emelném.

A berendezés munkálata most van folyamatban és e hó 30-án este már megkezdődnek a Széchenyi kávéházban a mozgófénykép előadások. Minden félórán lesznek képek bemutatva estétől egész éjjel után két óráig.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

REIK JAKAB.

❁ ❁ ❁ Nem talál sehol ❁ ❁ ❁

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

s é r v k ö t ő k, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN, Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház. ☞

Moskovits József uriszabó divatterme angol és hazai szövetujdonságok raktára. A legelegánsabb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

Használjunk kizárólag **Bocskay-Crémét,**

mely feltűnik az összes ilyen gyártmányokat.

Kapható: minden jobb fűszer- és di-
vátáru kereskedésben.

Francia és amerikai gummi különlegességek. Ha s, köldök és lágyék sérvkötők, szuszpenzorium, feeskendő a legjobb kivitelben kapható GYÓRFI SÁNDOR kötszerorvosi műszertárában Debreczen Simonffy-utca (Városi bérház).

Delphin ivóvíz-szűrők raktára.

Hygenikus szempontból is czélserű a

gőz-mosógépet

beszerezni.

Mángorló-, facsaró- és dagasztó-gépekkel együtt raktáron van

Sesztina Lajos vaskereskedésében

Debreczen, Piac-utca 23. szám.

Levélbélyegek gyűjtőknek pompás választék küldeményt küldök kívánatra csak valódi, kifogástalan levélbélyeget 50 70 százalék árengedménnyel minden árjegyzékkel szemben. A. Weisz Wien I. Adlergasse 8. (Fióküzlet Londonban) Bevásárlás.

Szakértelemmel készített

szemüvegek és orrcsipek

rövidlátó, távollátó, gyenge látó és operált szemeknek.

Mezei látcsövek

és turista távcsövek legfinomabb ackromatikus üvegekkel nagy választékban és legolcsóbban kaphatók FISCHER JAKAB látszerésznél

Főtér 23. szám. Sesztina ház.

Legbiztosabb szépítőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

hatása csodás! Szépit, fiatalít! Legkifűnőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztáltsági ellen. Egy tégely 1 kor., hozzá való „Fáy” szappan 1 korona.

illatszerek minden illatban 1—2—3 koronás üvege.

Ugyancsak legnagyobb raktára minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességeknek, pipere cikkeknek és hasonlított gyógyszereknek. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8.

„Arany egyszaru” gyógyszerár.

Telefon 496. szám.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legujabban berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukrászati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók.

917

Szabados Vilmos

vízvezeték és világítási vállalata

DEBRECZEN, Piac-utca 58. szám.

A „Radiumfénv” gázizzó r. t. egyedüli képviselője

Debreczenben.

Nagy raktár gázizzó testekben és üveghengerekben.

A német alföldi légszeszvilanyosság társaság Non Oxyd lámpa (eredeti villanyfényű lefelé világitó légszesz lámpa üveg henger nélkül) képviselője és raktára. — Utánzattól óvakodjunk!

Egy évi jótállás.

8 napi próbára ingyen.

Felszerelések és jókarban tartások mérsékelt árak mellett.

Kulcsár József bronzműves.

DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készít mindennemű

sárgaréz és bronzárukat,

légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok átalakítását petroleum és légszeszről villamosra, vagy légszesz és villamosra (combináltra).

Uj átalakításokat és minden e szakmába vágó javításokat elfogad, gyorsan, szakszerűen és jutányos árak mellett eszközöl.

646

Levelező-lapon tessék értesíteni, házhoz megyek a munkát átvenni.

„Bankegyesület Részvénytársaság”

Debreczen, Piac-utca 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival. Leszámítól váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb. Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvesz tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.

Az igazgatóság,

Goldstein Karolin

orvosilag elismert mellfűző műterme
DEBRECZEN, Piac-utca 61.

Mérték után rendelve
bárminő érzékeny
alakra 6 óra alatt ké-
szít legkényelmesebb

midert

kitűnő egyenestartókat.

o o o

Kiállításra készült fűző-
ket félárban adom el.
Óriási raktárkészfűzők-
ben legolcsóbbárakban.

o o o

Tanuló- és varróleányok fölvetetnek.

14—16 éves

kifutó fiúk havi fizetéssel fel-
vetetnek a kiadóhivatalban:
Arany János-utca 2-ik szám,
(Hungária kávéház).

Mautner-féle

LILIAM-CREME

Legbiztosabb, legártatlanabb és bámu-
latos hatása, még a legelhanyagoltabb
arcbőrön is. Szeplőt, pattanást, pörzse-
nést, bőrtakát, ráncokat, redőket stb.
rövid időn belül eltünteti és elsimít. Az
arcot szép üdévé teszi. Egy tégely ára
1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér,
pouder 1 K Sziveskedjék MAUTNER
névre ügyelni. Kapható MAUTNER AL-
FRÉD Arany Agyal gyógyszerárúházaiban
DEBRECZEN, Piac-utca és Szent
Anna-utca sarkán.

Kérjen

költségvetést
villanyvilágítás és víz-
vezeték berendezésekre

Debreceni Galvanizáló és
Elektrotechnikai Intézetől
Piac-utca 43. sz.

ALAPITTATOTT: 1876-ban.

SCHMIDT S. Elvállal mindennemű hang-
szerek és zongorák javi-
tását és hangolását, ugy-
szer készít. szintén gramofon és fo-
nográf javítást.
DEBRECEN.

Aranyozó-, ezüstöző-,
nickelozó- és galvanizáló

TELEP

DEBRECZEN, Piac-utca 43. sz.

László Zsigmond
állatorvosi rendelőirodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojtásokat, heréléseket, tu-

berkulinozási eljárásokat,

állathbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatiókat.

Debrecen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

Előleges költség

nincs!!

Földbirtokosok és háztulaj-
donosok figyelmébe!

A napi kamatláb mellett a

legolcsóbb törlesztéses

kölcsön

bármily összegben azonnal
folyósítatik földbirtokokra
és házakra I., II. és III. helyre.

Előleg nem kell!!

Értekezhetni

BLASZ VILMOS

hiteltudósító irodájában

DEBRECZEN,

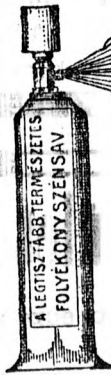
Piac-utca 9. szám alatt.

Telefon 586. sz.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartenen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat

világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szóda-
gyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze-
nem tévesztendő mesterségesen előállított,
kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziásfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál
utól nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali víz! Felvilágosítás-
sal készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétkül-
dési telepe Buziásfürdőn. Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő.

Interurban telefon 18. sz.

KINCSET TALÁLT A GAZDA.

a szárított kőbányai hizósértés tárgyában. A LEGOLCSÓBB és a LEGHATÁSOSABB TRAGYA.
Kérjen ajánlatot. Budapest—kőbányai trágyaszárító gyár

Bosányi, Schietrumpf és Társa

Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

Gazdáknál jól bevezetett helyi képviselők kerestetnek.